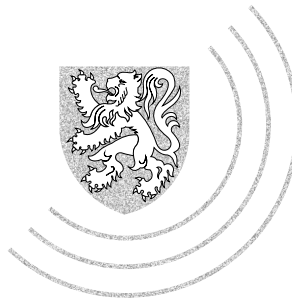

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **608** (2009-2010) – Nr. 1
ingediend op 1 juli 2010 (2009-2010)

Voorstel van decreet

van de dames Marleen Vanderpoorten, Irina De Knop,
Fientje Moerman en Ann Brussel en de heer Sven Gatz

houdende wijziging van het decreet basisonderwijs
van 25 februari 1997 met betrekking tot
het verplicht tweedetaalonderwijs Frans

TOELICHTING

Op basis van de taalwetgeving van 1963 was het in Vlaanderen gedurende enkele decennia mogelijk – evenwel niet verplicht – om in het gewoon lager onderwijs Frans aan te bieden vanaf het vijfde leerjaar¹. Overtuigd van de meerwaarde van een gedegen kennis van de tweede landstaal, boden de meeste basisscholen in Vlaanderen dan ook een dergelijk onderricht Frans aan in het vijfde en het zesde jaar.

Voor de gemeenten met een speciaal statuut, zoals het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en de taalgrensgemeenten, was er evenwel voorzien in een specifieke regeling, die het Frans in de Nederlandstalige scholen er al verplicht maakte vanaf het derde jaar van het lager onderwijs². Sinds 1971 gold de bepaling dat in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad onderricht in de tweede taal mag worden georganiseerd vanaf het eerste jaar van het lager onderwijs naar rato van twee uur per week. Dat onderricht had enkel betrekking op de gesproken taal en was evenwel niet verplicht³.

In 2004 werd die regeling aangepast waardoor vanaf 1 september 2004 het leergebied Frans verplicht is in het vijfde en het zesde jaar in het gewoon lager onderwijs⁴. Er werd afgestapt van het facultatieve karakter van de regelgeving dienaangaande aangezien men in de praktijk haast overal Frans aanbood vanaf het vijfde leerjaar. De bestaande regeling in verband met het meer uitgebreide verplichte aanbod Frans in Brussel en de taalgrensgemeenten bleef evenwel onverkort van kracht.

In het gewoon basisonderwijs kan vanaf 2004 ook gekozen worden voor taalinitiaties in een andere taal dan het Nederlands, vroeger dan of naast het verplichte onderwijs in het Frans, vanaf het begin van het gewoon basisonderwijs, dus ook al in het gewoon kleuteronderwijs. Indien daarvoor gekozen wordt, moet evenwel steeds eerst taalinitiatie in het Frans worden aangeboden.

Vanaf 1 september 2009 vervalt de regeling inzake het leergebied Frans in Brussel en de taalgrensgemeenten. De meer uitgebreide verplichtingen worden opgeheven; er is enkel nog de bepaling dat het leergebied Frans verplicht is in de lagere scholen van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en in de taalgrensgemeenten, net zoals dat in Vlaanderen en de randgemeenten het geval is. Wel blijft het in Brussel mogelijk om vanaf het eerste leerjaar in het lager onderwijs onderricht in het Frans te geven.

Voor alle scholen waar het leergebied Frans verplicht is, gelden bijgevolg dezelfde eindtermen Frans.

Voorgesteld wordt nu om, bij wijze van algemeen principe, de in 2004 ingevoerde verplichting tot het onderwijzen van het leergebied Frans in het vijfde en zesde jaar gewoon lager onderwijs reeds vast te leggen vanaf het derde jaar van het gewoon lager onderwijs. De mogelijkheid om in Brussel vanaf het eerste leerjaar onderricht in het Frans te geven blijft sowieso behouden en ook de regelgeving inzake taalinitiaties in een andere taal dan het Nederlands, blijft ongewijzigd van kracht.

¹ Art. 9, wet van 30 juli 1963 houdende taalregeling in het onderwijs, *B.S.* 22 augustus 1963.

² Art. 10, wet van 30 juli 1963.

³ Art. 1, wet van 27 juli 1971 tot wijziging van artikel 10 van de wet van 30 juli 1963 houdende taalregeling in het onderwijs, *B.S.* 22 oktober 1971.

⁴ Art. 2, decreet van 7 mei 2004 houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 wat betreft het vreemdetalenonderwijs in het gewoon basisonderwijs, *B.S.* 15 oktober 2004.

Op louter taalkundig vlak biedt een dergelijke regeling grote voordelen. In de eerste plaats wordt gewerkt aan de vaardigheid om een andere taal te leren en die methodiek kan alleen maar van pas komen bij het onder de knie krijgen van andere talen in een later stadium. Bovendien draagt het hopelijk bij tot het besef van het belang en de noodzaak van het aanleren van vreemde talen en stimuleert het de attitude om nadien zelf ook spontaan één of meer talen aan te leren.

Bovendien is het zo dat men tijdens de vroege jeugdjaren zeer receptief is voor een leerproces. Wetenschappelijke bevindingen zijn daarin vrijwel unaniem. Volgens Jean Aitchinson zou een driejarige gemiddeld 1000 woorden in zijn of haar actieve woordenschat hebben en zou er daaropvolgend zo'n tiental woorden per dag aan de woordenschat worden toegevoegd⁵.

Waar dat dan, wat talen betreft, in eerste instantie geldt voor het aanleren van de moedertaal (cf. het taalverwervingsproces van S. Gillis en A. Schaerlaekens⁶) kan van die ontvankelijkheid ook gebruikgemaakt worden voor het aanleren van een tweede taal, in casu het Frans. Daarenboven wijst onderzoek uit dat kinderen die vroeg beginnen met het aanleren van vreemde talen, gemakkelijker komen tot een goede uitspraak.

Het onderricht in vreemde talen heeft op zijn beurt dan weer een positieve invloed op de algemene cognitieve en intellectuele ontwikkeling van kinderen. Tweetalige kinderen scoren gemiddeld beter op verbale en niet-verbale intelligentietests⁷.

Vroege taalverwerving biedt ook een cultureel voordeel. Door vroeg contact met andere talen staat men meer open voor taaldiversiteit. Dat bevordert dan weer de sociale cohesie en het culturele begrip⁸. Door het leren van vreemde talen staat men meer open voor andere culturen en culturele groepen, waar andere talen worden gebruikt en waar andere (taal)normen heersen⁹. Daarmee rekening leren houden stelt kinderen in staat beter samen te leven met anderen.

De hierboven aangehaalde voordelen hebben op langere termijn ook een economische meerwaarde. Kennis van talen biedt immers ook economische perspectieven.

Daarmee wordt tevens tegemoet getreden aan het meertalenbeleid van de EU, zoals omschreven in de Lissabonakkoorden van 2000, gespecificeerd op de top van Barcelona in 2002 en vervat in de Lissabonstrategie.

⁵ J. Aitchinson. *Words In The Mind: An Introduction To The Mental Lexicon*. Oxford, Blackwell, 1994, 283 p.

⁶ S. Gillis en A. Schaerlaekens (eds.). *Kindertaalverwerving*. Groningen, Martinus Nijhoff, 2000, 564 p.

⁷ VLOR. *Meer talen in de basisschool? Een verkenning*. Antwerpen, Garant, 2004, 142.

⁸ Uitgangspunten bij de eindtermen en ontwikkelingsdoelen Moderne vreemde talen voor het lager en het secundair onderwijs, 4.8. Cultuur. Terug te vinden op: http://www.ond.vlaanderen.be/dvo/niveau_overschrijdend/etod/uitgangspuntenvreemdetalen_2009.htm

⁹ G. Extra en K. Yagmur, *Language diversity in multicultural Europe*, Parijs, Unesco, 2002 (discussion paper 63, MOST).

In maart 2002 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de Europese Unie op de Europese Raad van Barcelona aangedrongen op het onderwijzen van ten minste twee vreemde talen vanaf zeer jonge leeftijd¹⁰. De langetermijndoelstelling van de Commissie bestaat erin de individuele meertaligheid te bevorderen opdat alle burgers beschikken over praktische vaardigheden in ten minste twee talen, de moedertaal niet meegerekend¹¹. Ook in het kader van EU2020 blijft dat streven overeind¹².

Marleen VANDERPOORTEN

Irina DE KNOP

Fientje MOERMAN

Ann BRUSSEEL

Sven GATZ

¹⁰ Europese Raad van Barcelona, 15 en 16 maart 2002, Conclusies van het voorzitterschap, deel I, 43.1.

¹¹ Europese Commissie, Het leren van talen en de taalverscheidenheid bevorderen: actieplan 2004 – 2006. (COM(2003) 449). Terug te vinden op: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/nl/com/2003/com2003_0449nl01.pdf; Europese Commissie, Witboek Onderwijzen en leren (COM(1995) 590). Terug te vinden op: http://ec.europa.eu/education/languages/pdf/doc409_en.pdf.

¹² Europese Commissie. Een geactualiseerd strategisch kader voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding (COM(2008) 865). Terug te vinden op: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/com865_nl.pdf; Conclusies van de Raad van 12 mei 2009 betreffende een strategisch kader voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding (ET 2020). Terug te vinden op: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:119:0002:01:NL:HTML>.

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 43, §1, van het decreet van 25 februari 1997, vervangen bij het decreet van 7 mei 2004 en gewijzigd bij het decreet van 8 mei 2009, wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“Het leergebied Frans is verplicht vanaf het derde leerjaar in het gewoon lager onderwijs.”.

Art. 3. Dit decreet treedt in werking op 1 september 2011.

Marleen VANDERPOORTEN

Irina DE KNOP

Fientje MOERMAN

Ann BRUSSEEL

Sven GATZ